

Politik Bilim

‘Bilim Politikası’ ve ‘Siyaset’...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

‘Yaratılışçılar’ bir sempozyum düzenlemişler...
16-17 Mayıs’ta, bir **üniversitede, Marmara Üniversitesi’** nde!
Geçen hafta “*lütfen üniversite olarak ses verin*” demiştim; vazgeçtim...

Başlıktaki ‘*bilim politikası*’ yerine ‘*teknoloji politikası*’ ya da ‘*yenilik politikası*’ sözcüklerini de rahatlıkla koyabilirsiniz. Bu köşede ele alınan konuları salt ‘**teknik meseleler**’ olarak gören ya da böyle olduğunu sanan bazı okurlar son zamanlarda yazdıklarımından biraz rahatsız olmuş gibiler... Galiba, ‘*sen de işi artık hepten siyasete vurdun*’ diyecekler ama, nedense açıkça yazmıyor; söylemiyorlar. Böyle düşünülmesini garipsiyorum. Tam 12 yıldır bu köşede, hep bilim, teknoloji, sanayi ve yenilikçilik **politikalarından** söz etmiyor muyum? Peki bu politikaların temelinde ne var; ‘siyaset’ değil mi?

Buradaki ‘*politika*’ sözcüğünü, İngilizcedeki ‘*policy*’ sözcüğünün karşılığı olarak kullanmıyor muyuz? Onlar ‘*science policy*’, ‘*technology policy*’ diyorlar; biz ‘*bilim politikası*’, ‘*teknoloji politikası*’... Bu ‘*policy*’ sözcüğü, “*işleri çekip çevirmede basiretli, akılcı tutum*” ya da “*yüksek prensiplerden çok, maddî çıkarları gözeten yönetim usûl ve işlemleri*”nin ötesinde “*bir devlet ya da hükûmetçe belirlenen amaç ya da hedeflere ulaşmak için kararlaştırılıp benimsenen ve izlenen yol*” anlamına da gelmiyor mu? Bu köşenin ana konusu da, her ülkede olduğu gibi, Türkiye’de de belirlenip uygulanması devletin/hükûmetlerin sorumluluğunda olan bilim, teknoloji, sanayi ve yenilikçilik politikaları değil mi? Eğer bu sorunun yanıtı ‘evet’ ise, o zaman işin doğası gereği, bu politikalarla ilgili değerlendirme yapanlar da zâten siyasetle uğraşıyorlar demektir. Çünkü, hiçbir ülkenin anılan politikaları, iktidardaki siyasî partinin/partilerin siyasî programlarından, izledikleri siyasetten, siyasî tercihlerinden bağımsız değildir; olamaz da...

Bilinen açık gerçektir; bu politikalar, ‘belirlenen amaç ve hedeflere ulaşılması’ için devlet katında, hükûmet katında alınması gereken tedbirleri, kullanılması öngörülen uygulama araçlarını içerir. O tedbirler, o araçlar konunun muhataplarını, örneğin üniversite çevrelerini, örneğin sanayi çevrelerini, iş çevrelerini belirlenen hedeflere yöneltebilmek içindir. Öngörülen her bir tedbirin, aracın kamuya, aslında bütün bir topluma belli bir maliyeti vardır. Ama bu maliyetin toplumun katmanları arasındaki dağılımı farklıdır.

Örneğin, sanayi kuruluşlarını ARGE yapmaya özendirmek için karşılıksız olarak verilen ARGE yardımlarını ele alalım. Bu yardımların ve bunu tamamlayıcı desteklerin meşrûyeti, sonuçta sanayi kuruluşlarına kazandırılacak ARGE yeteneğinin aynı zamanda bir toplumsal yarar da sağlayacağı; örneğin, ülkede yaratılan net katma değeri artıracığı varsayımına dayanır. Bu varsayımına dayanılarak kamu kaynaklarının dağıtımında çubuk sanayi kuruluşlarının lehine bükülür. Bellidir ki, bunun bedelini, en azından bir süre için, bazı toplum katmanları ödeyecektir.

Peki, ya iktidardaki bir siyasî parti, aslında sanayi kuruluşlarının ARGE yeteneği kazanıp kazanmayacaklarını pek de dert etmeden, ülkenin değil, kendi siyasî çıkarları için, devlet sübvansiyonu olarak tek açık kapı budur deyip, bol kepçe ARGE desteği dağıtıyor ve bu desteğin sonucunun ne olduğunu hiç denetleyip değerlendirmiyor ve sonuçlarını kamuoyuna açıklamıyorsa? Bu eleştirilirse siyasete mi girilmiş olacaktır?

Ya da bugün olduğu gibi, aklı başında bütün ülkeler, bilim ve teknolojide üstünlük kazanma peşinde koşar; eğitim, öğretim sistemlerini sürekli olarak bu önceliğin gereklerini yerine getirecek biçimde sürdürmeye çalışırken; iktidardaki siyasî parti, salt kendi siyasî-ideolojik anlayışının gereği olarak, mevcut eğitim-öğretim sistemini altüst ediyor ve ülkede bilimi, teknolojiyi üretecek beyinleri kaynağında kurutuyorsa, bu konu bir teknik mesele olarak nasıl ele alınabilir... Galiba, yazdıklarımda 'siyaset' meselesine az bile girmişim...

CBT. 01 Haziran 2012